

Historia

Skapad 2009-05-25

En okänd folkrörelse

Egentligen är det ingen överdrift att kalla fredsrörelsen för en okänd folkrörelse, den finns knappt omnämnd i historieböckerna och har inte alls haft samma genomslagskraft och framgångar som de klassiska folkrörelserna, så som arbetarrörelsen och nykterhetsrörelsen. Kanske skulle det kunna påstås att fredsrörelsen har misslyckats, vi lever ännu i en militariserad värld. Men ändå är fredsfrågorna något som engagerat hundratusentals människor världen över under lång tid, i en mer organiserad form har frågan engagerat människor i snart hundrafemtio år.

2009 var det 100 år sedan Svenska Freds grundare Klas Pontus Arnoldson fick Nobels fredspris! Läs hans [Nobelföreläsning](#) och hans [biografi](#).

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningens tidiga historia

Blygsam start

Den svenska fredsrörelsen föddes i samband med två sammanträden på Hotell Rydberg vid Gustaf Adolfs torg i Stockholm under senvintern 1883. Syftet var att bilda den svenska avdelningen av den Internationella Freds- och Skiljedomsföreningen. Sammanlagt var det knappt ett hundratal män som deltog vid mötena, vilka resulterade i att grunden till Freds- och Skiljedomsföreningen i Sverige formades. Männerna som deltog vid mötena var huvudsakligen riksdagsmän, varav ett 80-tal satt i andra kammaren och två i den första kammaren. Men som under stora delar av fredsrörelsens historia var förespråkarna inte eniga. Tänk vad som skulle kunna ha åstadkommit med den stora mängd riksdagsmän som till en början utgjorde grunden för föreningen.

Klas Pontus Arnoldson, en av Svenska Freds grundare.

Svårigheten kring de komplexa och de, i vissa fall, abstrakta frågorna är något som fredsrörelsen länge har brottats med. Klas Pontus Arnoldson (1844-1916), en av Svenska Freds- och Skiljedomsföreningens grundare, blev i samband med de två sammanträdena sekreterare för föreningen. Föreningens ursprungliga namn, Freds- och Skiljedomsföreningen i Sverige, byttes 1888 till Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen.

Under de första åren var inte föreningsaktiviteten särskilt stor, men medlemsantalet ökade och vid slutet av 1883 var antalet medlemmar uppe i 447. Vid samma tidpunkt året efter uppgavs medlemsantalet till ungefär 1500. Vid

tiden låg medlemsavgifter för ett års medlemskap på 50 öre, och ett ständigt medlemskap uppgick till 10 kronor.

Ung förening på väg mot graven

Arnoldson var under de första åren, i stort sett, ensam i organisationsarbetet. Detta kan ha orsakat det faktum att bara fem år efter föreningens startande var föreningens kassa tom och inre strider och meningsskiljaktigheter mellan styrelsens medlemmar höll på att ta död på föreningen. Trots att föreningen hade en rad tunga namn bland grundarna hade små resultat uträttats och Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen var på väg att gå i graven.

På grund av sjukdom tvingades Arnoldsson lämna sekreterareposten under 1887 och året därefter avgick den första ordföranden S.A. Hedlund. Carl Sundblad (1849-1933) tillträdde som ordförande 1888. Under Sundblads ordförandeskap sanerades ekonomin, fler medlemmar anslöt sig och flera lokalavdelningar startades. Mycket kan sägas om Sundsblad, men han och hans medarbetare lyckades förvandla den ?riksdagsgrupp? som Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen i realiteten tidigare bestod av till en verkliga, om en liten, folkrörelse. En folkrörelse som ansåg att arbetet för fred inte var enbart var avsett för experter.

Det var så Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen startades, mycket har hänt sen dess. Idag är Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen världens äldsta och Sveriges största fredsförening. Tidigare ordföranden Per Anders Fogelström utkom 1983 med en bok om den svenska fredsrörelsens och Svenska Freds- och Skiljedomsföreningens historia.

Klas Pontus Arnoldson (1844-1916) var en av Svenska Freds- och Skiljedomsföreningens grundare. Arnoldsson föddes i Göteborg och var på grund av fattiga barndomsförhållanden tvungen att tidigt gå ut i arbete. Han började som biljettpojke Statens Järnvägar i Tumba, därefter arbetade han för SJ på en rad olika platser. Han avslutade sin karriär inom SJ som stins i Tumba.

Utöver arbetet på SJ var Arnoldson verksam som journalist och författare. Som tjuugoåring debuterade han med sin första skrift Anteckningar om helfvetesläran och 1868 gav han ut ?Karolinen och hans ättlingar?, en pacifistiskt färgad roman. Arnoldson var politiskt aktiv och utgivare för en rad tidningar, däribland Tiden, Nordiska Dagbladet och Sanningssökaren. Sammanlagt gav han ut ett fyrtiotal böcker, skrifter och pamfletter, därtill ska läggas den mångtaliga tidningsprojekt som han var iblandad i. Arnoldson valdes, som representant för Södertörn, in i riksdagen 1881 Han lär för övrigt vara den förste ledamot som tagit plats i riksdagen på ett uttalat fredsmandat. För sina strävanden för världsfreden tilldelades Arnoldson 1908 Nobels Fredspris, han delade priset med dansken Fredrik Bajer.

[+ LÄS MER](#)

[- LÄS MINDRE](#)

Publicerad 2009-05-25

Kontakta oss

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, Box 2088, 103 12 Stockholm

Tel: 08-55 80 31 80 | Plusgiro: 90 10 85-1 | info@svenskafreds.se

Källa till webbadress: <http://www.svenskafreds.se/historia>